

Čas a budoucnost

Základní překážkou k hlubšímu pochopení nejvlastnější povahy „času“ a „časovosti“ je ničím nezdůvodňovaný, ale jakoby za samozřejmý považovaný (často nejen nevyslovený, ale ani zřetelně neuvědomovaný) předpoklad naprosté spjatosti času s „reálným“ děním, tj. s uskutečňujícími se změnami ve světě i světa samého. Čas a časovost jsou tak považovány za součást a složku světového dění, jsou jedním z jeho aspektů či vlastností resp. vlastností rozmanitých způsobů jeho dění a jeho proměn. To by však zároveň nutně znamenalo, že součástí reálného světa (a jeho časové povahy) je i jeho dosud neuskutečněná, nenastalá budoucnost. Právě v tom je však skryto nejen hluboké nedorozumění a neporozumění, ale přímo fundamentální chyba. Jestliže však přiznáme, že budoucnost světa (a budoucnost každého reálného dějství, přesněji: každé uskutečňované pravé, tj. vnitřně sjednocené události) je součástí či složkou tohoto světa, ve skutečnosti opravdovou budoucnost tomuto světu odpíráme, tj. odpíráme mu jeho otevřenost ve vztahu k budoucnosti. Na druhé straně ovšem nutně platí, že chceme-li tuto otevřenost světa (a každého událostního dění) do budoucnosti zachovat, musíme akceptovat nutnou konsekvenci, totiž že čas resp. určitá složka času či časovost veškerého světového dění, musí být pochopena jako vůči světu svébytná a samostatná. A pokud se o to pokusíme a budeme náležitě důslední ve vyvozování všech důsledků, budeme muset odlišit – proti dosavadní tradičním představám a ponětím a v rozporu s nimi – různé významy slova čas. A musíme akceptovat jeden význam tohoto slova, který poukazuje k budoucnosti nejen jako základu všeho času a časovosti, ale jako základu a předpokladu veškerého dění vůbec, ovšem základu, které není součástí dění, ale který veškeré dění umožňuje a zakládá.

(Písek, 071011-1.)